

Uden forhandling eller afstemning vedtoges dette forslag.

Den sidste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til folketingsbeslutning om Danmarks ratifikation af en af den internationale arbejdskonference i Genève i året 1935 vedtaget konvention om nedsættelse af arbejdstiden til 40 timer ugentlig og om udarbejdelse af forslag om lovfæstet 44 timers arbejdsuge [af Alfred Jensen m. fl.].

(Forslaget til folketingsbeslutning findes i tillæg A. sp. 2003, fremsættelsen i tidenden sp. 3317).

Sagen sattes til forhandling.

Økonomi- og arbejdsministeren (Krag):

Den konvention fra Den internationale Arbejdsorganisation i Genève, som her foreslås ratificeret, stammer fra 1935; den er altså 22 år gammel. Det er interessant, at til trods for at konventionen har opnået denne høje alder, er den indtil nu kun ratificeret af ét demokratisk land, nemlig New Zealand. Den har så sent som i 1956, altså i konventionens 21. år, opnået ratifikation af tre sovjetiske republikker. Denne ringe tilslutning med hensyn til ratifikation og det meget sene tidspunkt for ratificeringen for de tre sovjetrepublikkers vedkommende kan jo nok give anledning til eftertanke.

Her i landet gælder som hovedregel, at arbejdstidsspørgsmål afgøres ved kollektive overenskomster. 48 timers arbejdsugen gennemførtes som bekendt her i landet ved en overenskomst af 1919. Det seneste eksempel på arbejdstidsændringer ved overenskomst er vel landbrugets arbejdstid, der i fjor blev ændret i kraft af et mæglingforslag af 20. april 1956, som blev vedtaget af begge parter. Undtagelsen fra denne hovedregel er ganske enkelte bestemmelser gældende for enkelte områder vedrørende arbejdstid, som man kan finde dem i arbejderbeskyttelseslovgivningen eller i ferieloven.

I de to sidste overenskomstsituationer har der ikke i mæglingforslaget været indeholdt almindelige bestemmelser om formindskelse

af arbejdstiden. Dette er fra forligsmandens side blevet begrundet med, at man afventede, at der i andre skandinaviske lande blev taget et initiativ med hensyn til arbejdstidsforkortelse. Et sådant initiativ er taget nu.

Man venter, at der i Sverige sker en arbejdstidsforkortelse, at der i hvert fald i de kommende 2 år vil ske en årlig nedsættelse af den ugentlige arbejdstid med 1 time, og det samme sker vel også det 3. år, så man altså kommer ned på en 45 timers arbejdsuge. Dette har givet anledning til, at De samvirkende Fagforbund i Danmark har bebudet, at kravet om arbejdstidsnedsættelse vil blive rejst ved fornyelsen af de nugældende overenskomster. På denne baggrund ser jeg ikke, at en vedtagelse af det forslag til folketingsbeslutning, som her foreligger, kan gøre nogen nytte.

Ordføreren for forslagsstillerne (Alfred Jensen):

Jeg har jo ikke megen anledning til at takke ministeren for velvillighed over for det af min gruppe fremsatte forslag til folketingsbeslutning. Jeg forstår egentlig ikke, at ministeren indtager det standpunkt til sagen, han gør. Han kan dog ikke være uvidende om, at spørgsmålet om arbejdstidsforkortelse er stillet på dagsordenen på en sådan måde, at det må og skal løses i en ikke for fjern fremtid.

Ministeren sagde, at det var noget besynderligt, at den konvention om nedsættelse af arbejdstiden, der nu er 22 år gammel, først for nylig har fået så megen tilslutning, at den kunne træde i kraft. Men skyldes det ikke bl. a., at et land som Danmark ikke har givet tilslutning til denne konvention, mens andre lande stiller sig på det humanitære standpunkt, at arbejdstidsforkortelsen må og skal gennemføres i takt med de øgede krav, der stilles til arbejderne på arbejdspladsen? Hvis man skal rette bebrejdelser her, synes jeg, det må være mod de lande, som ikke har indfriet deres moralske forpligtelse til at være arbejderne behjælpelig med at nå frem til en kortere arbejdstid og nå den, uden at det sker gennem en forringelse af levestandarden.

[Ministeren mente, at et forslag som det foreliggende ikke var nødvendigt, eftersom man her i landet har været vant til at ordne arbejdstiden gennem kollektive overens-

[Alfred Jensen.]

komster. Ministerens parti har jo i hvert fald haft en anden opfattelse før i tiden. Gennem mange år stillede socialdemokratiet forslag om en lovfæstet arbejdsdag — det drejede sig ganske vist dengang om 8 timers dagen; de begyndte allerede i 1890erne, altså for mere end 60 år siden, at stille forslag om en lovfæstet arbejdsdag, nemlig 8 timers dagen. Det ligger i sagens natur, at det, man stillede forslag om dengang, måtte være 8 timers dagen, al den stund arbejdstiden dengang var meget længere end 8 timer, og al den stund det var et fremskridt at nå til 8 timers dagen. Efter århundredskiftet stillede man igen forslag om en lovfæstet arbejdsdag, og jeg så i Demokraten forleden, at det netop er 50 år siden F. F. Samuelson, medlem for Århus søndre kreds, på socialdemokratiets vegne stillede forslag om at lovfæste 8 timers dagen. Samme forslag blev på ny fremsat senere, og selv efter første verdenskrig har man haft den opfattelse, at det ville være en fordel at få arbejdstiden lovfæstet. Jeg forstår så udmærket, at man er gået ind for dette. Det er klart, at det ville være gavnligt at få denne sag diskuteret igennem på højeste sted, at det ville være en fordel for erhvervslivet og for arbejderne, at man lovmæssigt fik fastsat, hvilke grænser arbejdsdagen skulle have.

Man nåede ikke frem til at få 8 timers dagen lovfæstet; der var for megen modstand her i tinget; men jeg vil dog minde om, at man i 1922 var kommet så vidt, at hvis de to partier, som nu har flertal, og som har gennemført adskillige forslag sammen, på daværende tidspunkt havde haft flertal, havde vi i begyndelsen af 1920erne fået en lovfæstet arbejdsdag. Nu fik vi det ikke, men det er ikke ensbetydende med, at vi ikke kan råde bod på de mangler, der findes. En hel del af de arbejdstidsmæssige goder, der er opnået, er jo opnået gennem lovforanstaltninger. Der findes visse begrænsninger af arbejdstiden i arbejderbeskyttelseslovgivningen; der findes begrænsninger i lærlinge-loven og anden lovgivning. Da rigsdagen i sin tid gennemførte ferieloven, betød det en nedsættelse, vel ikke af den ugentlige arbejdstid, men dog af den årlige arbejdstid, og ingen vil vel bestride, at det var et gode, at rigsdagen vedtog en lovfæstet ferieord-

ning. Der åbnedes derigennem mulighed for, at tusinder og atter tusinder af arbejdere, som ikke tidligere havde haft ferie, kunne få andel i dette kulturelle gode. Jeg vil også gøre opmærksom på, at vedtagelsen af lukkeloven i høj grad har bidraget til, at handelsfunktionærerne har fået en mere rimelig arbejdstid, end de havde før. Det kan altså nok siges, at vi her i landet i almindelighed har måttet ordne arbejdstiden ved kollektiv overenskomst gennem forhandling; men man kan ikke se bort fra, at lovgivningen på adskillige områder har bidraget til at fæstne og også til at forkorte den arbejdstid, lønmodtagerne har.

Det er ud fra disse betragtninger, vi har ment, at man nu burde tage dette spørgsmål op. Vi er af den opfattelse, at netop på baggrund af de indgreb i overenskomstforholdene, som har været foretaget gennem de senere år, idet man fastsatte lønninger, som arbejderne gennem urafstemninger har afvist, har man en vis moralsk pligt til at hjælpe arbejderne til at få deres berettigede krav opfyldt. Blandt disse krav er kravet om en kortere arbejdstid. Jeg tror, det ville være en fordel for den kommende tids forhandlinger, om folketinget ville gå ind i en realitetsdrøftelse af det forslag, der ligger på bordet. Jeg tror, man må give mig ret i, at tiden er moden til en nedsættelse af arbejdstiden i vort land. Alle de nabolande, vi har handelsforbindelse med, konkurrerer med på visse områder, har jo for længst nedsat arbejdstiden. Norge og Sverige hinker måske nok noget bagefter, men vi kan vel ikke forlange, at Skandinavien altid skal være forud. Men andre lande har sat arbejdstiden ned, ikke blot til de 44 timer, som vi har foreslået, men endog til en 40 timers arbejdsuge, og der tales tilmed nu om, at arbejdstiden i automobilindustrien skal nedsættes til 4 dage om ugen. På baggrund af alt dette forekommer det urimeligt, at vi ikke på rent politisk basis tager dette spørgsmål op til diskussion og fastslår, at vor stræben må gå i retning af at komme ned på en 40 timers arbejdsuge, uden at vi ved indførelse af denne arbejdsuge skal skære levestandarden ned. Det er derfor, vi foreslår, at vi som overgangsled her i landet indfører en 44 timers uge ved lov; det er det, vort forslag går ud på.

Jeg ser ikke rettere, end at et initiativ

[Alfred Jensen.]

på dette område ikke vil skade de kollektive overenskomstforhandlinger til foråret, men tværtimod vil være til støtte og hjælp ved disse, og derfor anbefaler jeg, at tinget behandler vort forslag noget mere velvilligt, end ministeren gjorde.

N. Chr. Christensen: Dette forslag til folketingsbeslutning vedrørende lovmæssig nedsættelse af arbejdstiden kan venstre naturligvis ikke medvirke til at gennemføre. Det er i denne forbindelse ganske interessant at høre den højtærede ministers oplysning om, at den internationale arbejdskonference i Genève i året 1935 — med understregning af, at det er 22 år siden — vedtog konventionen om nedsættelse af arbejdstiden, og at kun ét demokratisk land har fulgt denne henstilling. Det vidner om, hvor overflødig Den internationale Arbejdsorganisation i Genève er, hvor mange fuldstændig luftige beslutninger der udgår derfra, således at socialdemokrater i de parlamenter, der får disse beslutninger til behandling, naturligvis viger tilbage for at give tilslutning hertil. Det siger sig selv, at den højtærede minister har ret i, at her i landet er det for længst slået fast, at hvis der skal opnås nedsættelse af arbejdstiden, må det ske ved forhandling mellem arbejdsmarkedets parter. At kommunisterne ikke kan forstå dette, må vel ses på baggrund af den ringe tilslutning, deres tanker i øvrigt har. At de minder socialdemokratiet om en fortid i så henseende, kan jo være en meget fornøjelig spøget fra et kommunistisk synspunkt; vi andre er kun tilfredse med, at socialdemokratiet her har taget et mere realistisk standpunkt.

Ud fra disse betragtninger skal jeg anbefale, at man går imod dette forslag til folketingsbeslutning.

Ordføreren for forslagsstillerne (Alfred Jensen): Jeg kan absolut ikke godkende, at det skulle være luftige beslutninger, der er truffet på den internationale arbejdskonference angående arbejdstiden. Vel er det rigtigt, at konventionen ikke er blevet ratificeret af ret mange nationer, og vel er det rigtigt, at den først træder i kraft 22 år efter, at den er blevet vedtaget på arbejdskonferencen, men man kommer ikke

uden om, at en lang række lande i praksis har fulgt det princip, som blev nedlagt i konventionen. En lang række lande med Australien, Frankrig og De Forenede Stater i spidsen er gået ned til 40 timers arbejdsuge. Andre lande er gået ned til 45 eller 44 timers arbejdsuge. Det viser dog, at beslutningen langt fra var luftig, men tværtimod var en reel beslutning, som blev truffet i en periode, da det gjaldt om at skaffe tusinder og atter tusinder ind på arbejdsmarkedet, og hvor denne deklaration fra et så højt forum også tjente til at popularisere tanken. At man så rundt omkring i staterne forhindrede, at de lovgivende forsamlinger knæsatte dette princip, er en anden sag; det blev skam efterlevet.

Når nu det ærede medlem hr. N. Chr. Christensen nævnte, at jeg minder socialdemokratiet om dets fortid, er han lidt ved siden af. Jeg har gjort opmærksom på, hvad der er sket før, men jeg minder skam også om nutiden, om, hvordan Dansk Arbejdsmands Forbund gør opmærksom på, at det ønsker arbejdstiden nedsat til 44 timer, også ad politisk vej. Jeg kan også citere næstformanden for De samvirkende Fagforbund, Einer Nielsen, der gør opmærksom på, at man må have denne arbejdstidsforkortelse gennemført enten ad politisk eller faglig vej. Det er altså ikke alene fortiden, jeg taler om, og det er ikke alene fortiden, jeg hentyder til, men det er i allerhøjeste grad nutiden, fordi tusinder af arbejdere, ikke mindst arbejdsmændene, venter på, at det danske folk på dette område viser sin skyldighed over for dem, der slider og slæber her i landet.

Økonomi- og arbejdsministeren (Krag): Til den ærede ordfører for forslagsstillerne har jeg i og for sig ikke flere bemærkninger at gøre, selv om det måske kunne være ret interessant at beskæftige sig lidt med, hvorledes den ærede kommunistiske ordfører omtaler USA som et socialt mønsterland, i hvert fald arbejdstidsmæssigt. En arbejdstidsforkortelses berettigelse har jeg ikke benægtet; jeg har blot henvist til, at vi foretager arbejdstidsforkortelse her i landet ved faglige overenskomster, og jeg kunne også henvise til, at formanden for De samvirkende

[Økonomi- og arbejdsministeren.]

Fagforbund, Eiler Jensen, for nylig i en tale kom ind på det forslag til beslutning, der her er stillet fra kommunistisk side, og udtalte sig absolut imod det. Jeg tror derfor, man er i god overensstemmelse med danske arbejderes interesser, når man udtaler, at man ikke ser nytten af vedtagelsen af dette forslag til beslutning.

Derimod må jeg sige til det ærede medlem hr. N. Chr. Christensen, at jeg synes dog ikke, man kan sidde og høre roligt på, at Den internationale Arbejdsorganisation i Genève skulle være en komplet overflødig organisation. Jeg synes heller ikke, man kan drage en sådan slutning af den kendsgerning — som det ganske vist er — at en enkelt af arbejdskonferencernes vedtagelser har ligget ret virkningsløs i 22 år. Den internationale Arbejdsorganisation har i de 22 år beskæftiget sig med mange andre ting og ganske givet gjort en uhyre indsats og, vil jeg tilføje, en indsats, som ikke mindst vi i et lille land med en ret fremskreden social lovgivning må være stærkt interesseret i. Vi er stærkt interesseret i, at de sociale fremskridt, vi gennemfører i de nordiske lande, bliver fulgt op i det øvrige Europa og ude omkring i verden, for det er kun ved, at de internationale fremskridt breder sig på den måde, at der opnås en basis, en international stabilisering, der gør det muligt for os at gå endnu videre frem.

Jeg synes, det var nødvendigt, at det ærede medlem hr. N. Chr. Christensens udtalelser om Den internationale Arbejdsorganisation ikke kom til at stå uimodsagt.

(Kort bemærkning).

Ordføreren for forslagsstillerne (Alfred Jensen): Mener ministeren virkelig ikke, at den beslutning, der er truffet på arbejdsmændenes kongres, ganske enstemmigt, med et krav om en successiv nedsættelse af arbejdstiden til 40 timer ugentlig og med politisk sikring ved lov, stemmer med arbejderens tarv og interesser, og mener mini-

steren ikke, at Dansk Arbejdsmands Forbunds kongres taler lige så meget på danske arbejderes vegne og for deres interesser, som Eiler Jensen gør, når han siger, at det skal ordnes på anden vis? Jeg vil dog tro, at ministeren, når han tænker sig om, vil give mig ret i, at arbejderens interesser kræver, at man også politisk dækker dem ind på dette område.

N. Chr. Christensen: Der er vel ikke noget at sige til, at økonomi- og arbejdsministeren tillægger Den internationale Arbejdsorganisation i Genève større betydning, end venstre tillægger den, men jeg synes, den højtærede ministers udtalelser om, at i 22 år har kun et enkelt land ratificeret de bestemmelser, som der her foreligger forslag om at gennemføre, understøtter mine betragtninger. Det er der imidlertid ikke grund til at strides om. Jeg konstaterer kun med tilfredshed, at socialdemokratiet ikke længere er tilhænger af en lovfæstet forkortet arbejdstid her i landet.

Hermed sluttede forhandlingen.

Sagens overgang til anden (sidste) behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden: Der er ikke mere på dagsordenen.

Udvalget angående forslag til lov om udlån til foranstaltninger vedrørende staldhygiejne har afgivet tillægsbetænkning over nævnte lovforslag.

Eksemplarer vil blive omdelt.

Udvalget angående forslag til lov om udbygning af Københavns lufthavn i Kastrop og opførelse af en ny hovedbygning m. v. på lufthavnen har afgivet tillægsbetænkning over nævnte lovforslag.

Eksemplarer vil blive omdelt.

Folketingets næste møde afholdes i morgen, onsdag den 10. april, kl. 13 med følgende dagsorden:

[Formanden.]

- 1) *Spørgsmål til ministrene.*
- 2) *Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående:*
 Forslag til folketingsbeslutning om iværksættelse af aftrapningen af omsætningsafgiften på tekstilvarer [af Tholstrup m. fl.].
- 3) *Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående:*
 Forslag til folketingsbeslutning om udsættelse af tidspunktet for den nye sygeplejerskeuddannelses gennemførelse [af Thisted Knudsen m. fl.].
- 4) *Tredje behandling af:*
 Forslag til lov om fremme af udbytte-
 deling og oprettelse af sociale fonds
 [af Bertel Dahlgaard m. fl.].
- 5) *Tredje behandling af:*
 Forslag til lov om sammenslutningers og
 institutioners landbrugsjord.
- 6) *Første behandling af:*
 Forslag til lov om ændringer i lov om
 byggeri med offentlig støtte [af Alvilda
 Larsen m. fl.].

Mødet hævet kl. 18¹⁵.

---

86. møde.

Onsdag den 10. april kl. 13.

Den første sag på dagsordenen var:

Spørgsmål til ministrene.

Af *Ninn-Hansen* til socialministeren:

„Mener socialministeren, at funktionærlovens § 10 giver tilstrækkelig sikkerhed for, at enhver funktionærorganisation

kan kræve forhandlinger om løn- og arbejdsvilkår for alle grupper af funktionærer, der er ansat i en virksomhed?“

Ninn-Hansen: Baggrunden for mit spørgsmål til den højtærede socialminister er en sag, der i den sidste tid har været omtalt i den betydelige organisation Fællesorganisationen for Tjenestemænd og Funktionærers medlemsblad og i en del af dagspressen. Forsikringsfunktionærernes landsforening, der er tilsluttet FTF, har søgt at opnå en overenskomst med forsikringsbranchen, der skulle omfatte alle grupper af funktionærer. Branchen har imidlertid afvist forhandling med funktionærorganisationerne om løn- og arbejdsforhold for de grupper, der er over fuldmægtigklassen. Denne afvisning er selvfølgelig ganske utilfredsstillende for forsikringsfunktionærerne, der med rette kan forvente, at deres fuldstændige forhandlingsret er sikret gennem funktionærloven.

Funktionærlovens § 10 synes også at give denne sikkerhed, men det fremgår af en artikel i Politiken for den 9. marts d. å., at en fremtrædende jurist har en modsat opfattelse. En tidligere højesteretsdom forekommer heller ikke tilfredsstillende med hensyn til funktionærorganisationernes rettigheder. Denne usikkerhed er yderligere understreget, efter at den faste voldgiftsret har bestemt, at den mæglingssmand, der er indsat i den nævnte forsikrings sag, alene skal beskæftige sig med arbejdsforholdene for grupperne elever til fuldmægtige. Man har henskudt spørgsmålet om forhandling for de øvrige funktionærer til domstolenes afgørelse. Forsikringsbranchen er ikke det eneste sted, der er vanskeligheder. Med henvisning til septemberforliget af 1899 har man også andre steder nægtet forhandling for grupperne over fuldmægtigklassen.

Hele denne usikkerhed om funktionærernes rettigheder forekommer mig at være meget utilfredsstillende. Da det konservative folkeparti i 1937 tog initiativet til funktionærloven, ønskede man at give alle funktionærgrupper sikkerhed også i arbejdsforhandlinger, men hvis denne lovs bestemmelser skal udhules af nogle på mange måder forældede forhandlingsregler, bliver der jo ikke megen sikkerhed tilbage. Det